

Banen(brekende) conferentie?!

De standpunten van de sociale partners

Bij de start van de werkgelegenheidsconferentie stelden de sociale partners¹ een gezamenlijke verklaring op. Hierin "willen ze hun verantwoordelijkheid opnemen en in een constructieve geest voorstellen doen om de komende jaren de werkgelegenheid in ons land op een hoger peil te tillen."

Ze wezen erop dat de conferentie zich niet mag beperken tot kortetermijnmaatregelen. De sociale partners zien meer heil in het ontwikkelen van een visie en actie op (middel)lange termijn, die de komende maanden en jaren in concrete maatregelen kunnen omgezet worden. Verder waarschuwden zij er voor dat de conferentie er niet mag toe leiden dat ingebroken wordt op bestaande sectorale sociale akkoorden. Evenmin mocht ze verglijden tot een gewone onderhandeling over een Interprofessioneel Akkoord. Ten slotte mocht de federale regering bij de begrotingsopmaak geen maatregelen nemen die ingaan tegen de afspraken die gemaakt werden in de werkgelegenheidsconferentie.

Belofte maakt schuld

De federale regering beloofde bij haar aantreden om het economisch tij te keren en van werkgelegenheid dé topprioriteit te maken. Premier Verhofstadt plakte daar meteen een cijfer op: 200 000 nieuwe banen. De banen zijn er nog niet. Wel werd op initiatief van de minister van Werk en Pensioenen Vandenbroucke op 19 september een werkgelegenheidsconferentie bijeengeroepen. De conferentie was samengesteld uit de federale overheid, de federale sociale partners, de regionale ministers van werkgelegenheid en opleiding en de voorzitters van de Gewest- en Gemeenschapsregeringen. Het werd dus een tango met drie: de federale en regionale beleidsverantwoordelijken, de vertegen-

woordigers van de werkgevers en de vakbondsverantwoordelijken. Geen alledaags gebeuren, we moeten teruggaan tot 1993 voor gelijkaardige grootschalige 'tripartites' die uiteindelijk uitmondde in het Globaal Plan dat opgelegd werd door de toenmalige regering. Nieuw ook aan deze conferentie was dat het een oefening moest worden om tot een *geïntegreerde aanpak* van het werkgelegenheidsbeleid te komen door de mobilisatie van zowel de federale en de regionale overheden als van de regionale sociale partners. Deze laatste waren niet als dusdanig op de werkgelegenheidsconferentie aanwezig. Maar er was wel een *regionaal vooroverleg* – rond de werkgelegenheidsaspecten waar de gewesten/gemeenschappen bevoegd voor zijn of waar er een mengde bevoegdheid is – ter voorbereiding van de federale werkgelegenheidsconferentie.

Ieder zijn zegje, een zegen?

Drie weken na de start lagen de besluiten van de werkgelegenheidsconferentie op tafel. Om te achterhalen welke rol de sociale partners hierin hebben gespeeld, hebben we op basis van aangevraagde documenten en persteksten hun voorstellen gebundeld en schematisch weergegeven. Hierbij plaatsen we waar mogelijk de standpunten van vakbonden en werkgeversorganisaties tegenover elkaar.

Schema 1.

Voorstellen van vakbonden en werkgevers met betrekking tot de Werkgelegenheidsconferentie.

FEDERALE MATERIES	
Economisch beleid	
ACV & ABVV	<ul style="list-style-type: none">– Uitwerking gezamenlijk Europees <i>relancebeleid</i>– benadrukken belang van de <i>industrie</i> voor welvaart, werkgelegenheid en onderzoek & ontwikkeling– <i>dienstensector</i> biedt nog veel onbenutte mogelijkheden tot meer werk <p style="text-align: center;">→ Audit Belgische economie</p>
Werkgevers	<ul style="list-style-type: none">– Speciaal sociaal <i>statuut voor onderzoekers</i>
VBO	<ul style="list-style-type: none">– Een beleid van investeringen gericht op de versterking van het economische draagvlak en de creatie van jobs.
Unizo	<ul style="list-style-type: none">– Herstel van het ondernemingsvertrouwen is de essentiële basis voor de creatie van meer jobs.
Vorming en opleiding	
ACV & ABVV	<ul style="list-style-type: none">– Het bereiken van 1,9% van de loonmassa in 2004– <i>Nieuw groeipad</i>:<ul style="list-style-type: none">– 1 op 2 werknemers in vorming per jaar tegen 2010: +60 000 elk jaar tot 2010– 0,10% voor oudere werknemers, laaggeschoolden, gehandicapten en allochtonen– knelpuntberoepen: financiële aanmoediging jongeren– betere opvolging: eenvoudig maar juist meetinstrument en een rapport over sectorale vorming tegen 31/03/2004– erkenning van verworven competenties (EVC)– werkzoekenden:<ul style="list-style-type: none">– aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt– begeleiding en opleiding voor elke werkzoekende
Werkgevers	<ul style="list-style-type: none">– Bereid tot een <i>extra vormingsinspanning</i>, zolang die niet van kwantitatieve, maar van kwalitatieve aard is.– Reageren op de kritieken als zouden de werkgevers niet genoeg vormingsinspanningen leveren en benadrukken dat de inspanningen van de bedrijven ter zake al jaren in stijgende lijn gaan.
VBO	<ul style="list-style-type: none">– Niet alleen de werkgevers, maar alle betrokken partijen (overheid, scholen, werknemers en ondernemingen) moeten hun verantwoordelijkheid opnemen.
Lastenverlaging	
Vakbonden	<ul style="list-style-type: none">– Aanvaardbaar mits koppeling aan jobcreatie en vormingsinspanningen– Bij voorkeur voor doelgroepen, maar er zijn <i>te veel doelgroepen</i> (te veel groepen leidt tot kleine lastenverlagingen die geen impact meer hebben).– Geen uitbreiding van de eerder besliste enveloppe van 800 miljoen euro (ten koste van de sociale zekerheid)
+ Unizo	<ul style="list-style-type: none">– Bijdrageverlaging voor laaggeschoolden prioritair
Werkgevers	<ul style="list-style-type: none">– Verdere lastenverlaging prioritair thema!– Geen garanties op de creatie van x-aantal bijkomende jobs in ruil voor deze lastenverlaging
VBO	<ul style="list-style-type: none">– Vindt het belangrijk dat voor alle looncategorieën iets gedaan wordt, maar eist wel dat het grootste deel van de lastenverlagingen voorbehouden wordt voor de hoogste lonen.– Naast lastenverlaging blijft ook <i>loonmatiging cruciaal</i>
Verdeling lastenverlaging	
	<i>Lage lonen</i>
ACV & ABVV	<ul style="list-style-type: none">– Akkoord met regeringsvoorstel voor de versterking van de bestaande extra verlaging
Unizo	<ul style="list-style-type: none">– Lastenverlaging mag niet alleen op kennisjobs gericht zijn. Voor vele kleine jobs zijn de minder betaalde werknemers evenzeer van belang.

Schema 1.

Voorstellen van vakbonden en werkgevers met betrekking tot de Werkgelegenheidsconferentie (vervolg).

	<i>Hoge lonen</i>
ACV & ABVV	– Verzet tegen herplafonnering van de sociale bijdragen – alternatief voorstel: uitwerken fiscale maatregel voor kennisjobs en ploegenarbeid.
VBO	– Plafonnering van de sociale bijdragen – Nadruk op kennisjobs, om jobs voor hooggespecialiseerde en dure werknemers (o.a. ingenieurs, informatici en wetenschappers) betaalbaar en in eigen land te houden
VEV ¹	– Loonkostenhandicap geen probleem van de lage lonen alleen, ook noodzakelijke lastenverlaging voor top en kennismangement – Noodzakelijkheid van herinvoering van bijdrageplafonds – Maatregelen voor lastenverlichting op lonen van kenniswerkers
	<i>Onvolledige prestaties</i>
ACV & ABVV Werkgevers	– Tegen stimulering kleine en korte jobs – Voorstander lastenverlaging ‘kleine jobs’
	<i>Oudere werknemers</i>
ACV & ABVV	– Niet prioritair – beter maatregelen uitwerken rond herstructurering (zie infra) – Oudere werknemers die willen blijven werken moeten dit kunnen. Mogelijkheid om loopbaan langzaam af te bouwen door 4/5 te werken met inkomensbehoud.
	<i>Jongeren en startbanen</i>
ACV & ABVV	– Akkoord met doelgroepverlaging (voor lagergeschoolde jongeren) – Effectieve toepassing, ook in de publieke sector
VBO	– Administratieve vereenvoudiging, versoepeling van de maatregelen
VEV	– Afschaffing van het Rosetta-startbanenplan
	<i>Non-profit</i>
ACV & ABVV	– Voor de non-profitsectoren moet, met behoud van de formule ‘sociale Maribel’, gestreefd worden naar een zelfde bedrag aan bijdrageverlaging als voor de profitsectoren, rekening houdend met de mogelijkheden van instroom en kwalificatie
Unizo	– Lastenverlaging voor non-profit kan wachten
	<i>Ploegenarbeid</i>
ACV & ABVV	– Moet fiscale maatregel zijn, buiten enveloppe van 800 miljoen
VEV & Agoria	– De regering is de industrie vergeten bij de aanduiding van de doelgroepen voor de lastenverlaging.
Unizo	– Een lastenvermindering enkel voor ploegenarbeid wordt afgewezen. Er moet een koppeling gemaakt worden tussen ploegenarbeid en <i>overuren</i> .
	<i>Overuren</i>
Unizo	– Oproep tot een open debat over het beperken van de RSZ-bijdrage tot bijvoorbeeld een 38 uren-week. Daarbovenop moeten de gepresteerde overuren vrij worden gesteld van sociale lasten en kunnen zwarte of grijze jobs op die manier ‘wit’ worden gemaakt.
VEV	– Invoering van een algemeen geldend ‘krediet’ van 150 overuren per werknemer per jaar, die niet hoeven gerecupereerd te worden, maar als extra werkuren aan de werknemer kunnen worden uitbetaald.
	<i>Arbeidsintensieve diensten</i>
VEV	– Verlaging van het BTW-tarief van 21% naar 6% op arbeidsintensieve economische sectoren (Bijvoorbeeld bouw en horeca) om bijkomende jobs te creëren en als doeltreffend middel om <i>zwartwerk te ontmoedigen</i> .

1. Het Vlaams Economisch Verbond (VEV) zat wel mee aan de regionale onderhandelingstafel, maar niet aan de tafel van de federale conferentie. Desalniettemin formuleerde het VEV voorstellen tot maatregelen die de federale overheid volgens hen moet nemen, “omdat een gelijktijdige en gerichte inspanning van de twee overheden essentieel is.”

Schema 1.

Voorstellen van vakbonden en werkgevers met betrekking tot de Werkgelegenheidsconferentie (vervolg).

Werkbonus en inkomensgarantie-uitkering (IGU)²	
ACV & ABVV	<ul style="list-style-type: none">– Integratie van het belastingkrediet in de verlaging van de werknemersbijdragen voor lage lonen is wenselijk (deze integratie maakt werken direct aantrekkelijker door de onmiddellijke verrekening van het belastingkrediet in het netto-loon).– Hervorming van IGU voor deeltijds werkende werklozen is aangewezen.– Algemeen onderzoek van de loon- en inactiviteitsvallen voor deeltijds werkende werklozen, gehandicapten, leefloners en slachtoffers van arbeidsongevallen.
Herstructureringen	
ACV & ABVV	<ul style="list-style-type: none">– Voorkoming van economische moeilijkheden door o.a. effectiever gebruik van economisch-financiële informatie– Herziening van de regelgeving inzake collectief ontslag:<ul style="list-style-type: none">– informatie eerste aan de werknemers– controle op het legitiem karakter van de ontslagen– mogelijkheid tot alternatieven met deskundige hulp– eerst arbeidsherverdeling i.p.v. ontslagen: ondersteuning van werktijdverkorting en arbeidsherverdeling– begeleiding bij omschakeling: dankzij verplichte tewerkstellingscel en een veralgemeend recht (ook voor -45-jarigen)
VBO	<ul style="list-style-type: none">– <i>Geen repressieve aanpak.</i> Wel een win-win situatie voor zowel de herstructurende onderneming, de betrokken werknemers en ondernemingen die deze laatste willen aanwerven.
Sociale fraude	
ACV & ABVV; VBO	<ul style="list-style-type: none">– Sterkere bestrijding– Versterking inspecties
VEV	<ul style="list-style-type: none">– Verlaging BTW van arbeidsintensieve diensten om zwartwerk tegen te gaan (zie supra)
VLAAMSE MATERIES	
Dienstencheques	
ACV & ABVV	<ul style="list-style-type: none">– Verdere uitbouw en uitbreiding van dienstenbanen, op voorwaarde dat het om volwaardige banen gaat:<ul style="list-style-type: none">– geen concurrentie met bestaande werkgelegenheid– niet in zorgsector en kinderopvang– met normale arbeidscontracten, niet met interim-contracten– Vragen bij financiering, met name bij de weerslag op de sociale zekerheid
VBO	<ul style="list-style-type: none">– Vragen aandacht voor een verbeterd systeem van dienstencheques
Unizo	<ul style="list-style-type: none">– Dienstencheques ook inzetten in het commerciële circuit
Vorming	
ACV & ABVV	<ul style="list-style-type: none">– Voorstel van een <i>driesporenbeleid</i>:<ul style="list-style-type: none">– een doelmatig en eenvoudig steuninstrumentarium voor de bedrijven– een versterking van het stimuleringsbeleid naar werknemers– een versterkt opleidingsbeleid naar werklozen, in het bijzonder naar langdurig werklozen

2. Een werkbonus is een versterkte verlaging van de persoonlijke werknemersbijdragen aan de sociale zekerheid. Dit kan men zien als een compensatie voor de verlaging van de werkgeversbijdragen en zou de loonval moeten afzwakken. De inkomensgarantie-uitkering (IGU) geeft een steuntje aan volledig werklozen die deeltijds beginnen werken.

Schema 1.

Voorstellen van vakbonden en werkgevers met betrekking tot de Werkgelegenheidsconferentie (vervolg).

VEV	<ul style="list-style-type: none">- Noodzaak van een vraaggerichte aanpak en een groter beroep op de expertise van de privé-sector.- Training 'op de werkvloer' moet de erkenning en steun kunnen krijgen evenwaardig aan die van formele, klassikale opleidingen.
Unizo	<ul style="list-style-type: none">- De private opleidingssector moet door de overheid als een volwaardige partner erkend worden.
	<ul style="list-style-type: none">- Bereid om inspanningen in KMO's verder te zetten, onder voorwaarde dat dit kan zonder administratieve rompslomp, met kansen voor de informele opleiding in KMO's. Meer middelen zijn noodzakelijk voor het meer en soepel inzetten van opleidingscheques voor KMO-werkgevers.
Werkzoekenden	
ACV & ABVV	<ul style="list-style-type: none">- Het principe van de <i>sluitende aanpak</i> voor elke werkzoekende moet ook een trajectaanbod voor langdurig werklozen inhouden:<ul style="list-style-type: none">- effectiviteit moet meespelen bij bepalen van trajectaanbod- het huidige instrumentarium moet geëvalueerd worden- voldoende werkaanbod dat echt passend is voor de moeilijke doelgroepen- Noodzaak aan federale cofinanciering naast budgettair verankerde meerinspanning van Vlaamse regering voor het uittekenen van een inhaaloperatie en groeipad (trajectbegeleiding, opleidingen, werkplekopleidingen, werkervaring)- Federale belemmeringen inzake activering voor opleiding, werkervaring, ... dienen weggewerkt te worden.- Debat over <i>controle op beschikbaarheid van werklozen</i> is ondergeschikt. Alle aandacht moet gaan naar positieve maatregelen.
VBO	<ul style="list-style-type: none">- Afdoende <i>controle</i> op de beschikbaarheid van werklozen, samen met een goed overwogen <i>trajectbegeleiding</i>, en tevens een reglementering die werken aanmoedigt t.o.v. niet-werken.
VEV	<ul style="list-style-type: none">- Voorstel om trajecten 'van werkloos naar werk' te organiseren in een op resultaat gerichte publiek-private samenwerking:<ul style="list-style-type: none">- <i>De overheid</i> (VDAB) behoudt in dit kader de opdracht om werklozen (tijdig en verplicht) in trajectbegeleiding te nemen, maar de opleiding van de werklozen en hun toeleiding naar openstaande jobs wordt vooral overgelaten aan gespecialiseerde organisaties in de privé-sector.- Deze organisaties en bedrijven worden betaald <i>volgens resultaat</i>: hoe meer (moeilijk herplaatsbare werklozen) ze aan werk helpen, hoe hoger de vergoeding die ze uitbetaald krijgen vanwege de Vlaamse overheid.- <i>Opleidings- en begeleidingsprojecten</i> die te weinig uitstroom naar werk op de reguliere arbeidsmarkt realiseren, worden geschrapt.- <i>Werkgevers</i> die zelf, via opleiding en coaching op de werkvloer, de reïntegratie van werklozen op de arbeidsmarkt voor hun rekening nemen, krijgen meer ondersteuning dan vandaag.- Van <i>werklozen</i> die niet hun volle medewerking verlenen, wordt de uitkering stopgezet.- Grondige hervorming van de <i>structuur van de VDAB</i>. De organisatie van de trajectbegeleiding moet worden afgesplitst van de operationele activiteit als opleidingsaanbieder.
Sociale Economie	
ACV & ABVV	<ul style="list-style-type: none">- Uitbouw <i>buurt- en nabijheidsdiensten</i> (BND)³ met duurzame tewerkstelling en structurele financiering. Ter concretisering zijn volgende beleidsmaatregelen nodig:<ul style="list-style-type: none">- Eigen erkenningsregeling op Vlaams niveau- Financiële tussenkomst in de loonkost van de doelgroepwerknemers- Oprichting van een BND-fonds vanuit verschillende Vlaamse departementen

3. BND zijn initiatieven met de volgende drie kenmerken: 1) het creëren van jobs voor kortgeschoolden die nog moeilijk aan een job in het reguliere circuit geraken; 2) jobs voor en door mensen uit een buurt; 3) met participatie van de werknemers en buurtbewoners in het initiatief.

Een mix van maatregelen

Alle partners schrijven een aantal besluiten van de conferentie toe aan hun eigen 'onderhandelingskracht', alle partners uiten eveneens kritiek op een aantal beslissingen. Premier Verhofstadt heeft in zijn beleidsverklaring van 14 oktober beloofd "het pakket maatregelen voor meer werk dat de banenconferentie opleverde, integraal tot dat van de regering te maken." In wat volgt staan we kort stil bij de conclusies die tot stand zijn gekomen in het kader van de werkgelegenheidsconferentie.²

Wat het *economisch beleid* betreft, moet 3% van het bbp tegen 2010 naar wetenschappelijk onderzoek gaan; elke overheid draagt hiertoe bij 'binnen zijn mogelijkheden'. Van een speciaal sociaal statuut voor onderzoekers zoals de werkgevers vroegen, is geen sprake. Wel zullen de regeringen meewerken aan de Europese relanceplannen.

De besluiten in verband met *vorming en opleiding* liggen volledig in de lijn van wat de werknemersorganisaties voorstelden. Bovendien gingen de sociale partners er ook mee akkoord om, in het kader van de administratieve vereenvoudiging, de toelivering van tewerkstellingsgegevens drastisch te vereenvoudigen.

De structurele (forfaitaire) *lastenverlaging* van april 2000 wordt versterkt; wat een *conditio sine qua non* was voor de werkgevers. De bestaande bijdragevermindering op *lage lonen* wordt uitgebreid. Voor de *hoge lonen* komt er een bijkomende korting op de werkgeversbijdragen van zes procentpunt. Dit is een variatie op de plafonnering van de sociale bijdragen voor hoge inkomens of voor dure kennisjobs; een absolute voorwaarde voor de werkgevers, maar die niet bespreekbaar was voor de vakbonden. Voor de werknemers met *onvoldoende prestaties* wordt de grens (van minimale prestaties voor bijdragevermindering) verlaagd op voorwaarde dat men minstens een halftijds contract heeft.

De startbanen ten gunste van de *jongeren* worden aangepast, met het oog op een versterking en een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging voor zowel de sociale secretariaten, de betrokken administraties als voor de werkgevers. Deze laatste hadden hier duidelijk hun ongenoegen over geuit. De vakbondsinvloed is te merken in de versterking van de lastenverlaging in de *non-profit* (Sociale

Maribel). Op die manier hoopt men 5 000 extra banen te scheppen. De regering belooft in het conclaaf een formule van fiscale verbetering uit te werken voor de premies op *ploegenarbeid* door vermindering van de bedrijfsvoorheffing.

Hoewel er een aantal innoverende voorstellen zijn rond het thema *herstructurerings*, schieten deze voorstellen volgens de vertegenwoordigers van de werknemers te kort, terwijl de werkgeversorganisaties opgelucht zijn dat eindelijk afgestapt wordt van het repressieve beleid ten aanzien van herstructurerings.

Voorstellen die ingaan op de *werkbonus en inkomensgarantie* zijn ingetrokken. Er komen maatregelen voor een efficiënte en krachtige aanpak van de *sociale fraude*. Zo worden een betere samenwerking tussen inspecties via centrale sturing, een doorgedreven informatisering, het gebruik van fraudeanalyses en een versterking van de sociale inspectiediensten absoluut noodzakelijk geacht.

De *dienstencheque* voor huishoudelijke hulp wordt een federale materie. De gewesten mogen wel nieuwe systemen, zoals dienstencheques voor kinderopvang, uitwerken. De federale regering wil de privé-sector in het systeem betrekken en gaat ervan uit dat de dienstencheques 25 000 jobs zullen opleveren. De vakbonden zijn niet te spreken over deze 'commercialisering van de socio-profit', daarentegen worden de aanpassingen wel positief onthaald door de werkgevers.

Het extra geld voor de buurt- en nabijheidsdiensten die 12 000 extra werkplaatsen in de *sociale economie* zou moeten creëren, zou de vakorganisaties dan weer meer tevreden moeten stellen. De mobiliteit en inzetbaarheid van *werkzoekenden* zullen bevorderd worden en grotere inspanningen zullen geleverd worden voor hun begeleiding. De controle op de werkzoekenden blijft echter een delicaat en nog weinig concreet thema. Artikel 80 van de werkloosheidsreglementering (schorsing wegens 'abnormaal' langdurige werkloosheid) wordt afgeschaft en een "ander en rechtvaardiger stelstel van controle op de beschikbaarheid van de werklozen" zal worden ingevoerd. De vakbonden wijzen erop dat de sociale gevolgen van een nieuwe controleprocedure op werklozen niet mogen worden onderschat en dat het niet mag leiden tot

het viseren van ook gezinshoofden en alleenstaanden.

Nog veel (te) 'werven'

Een aantal dossiers, waarvan de regering wist dat elk begin van debat over deze dossiers tot een blokkering van de conferentie zou leiden, werd doorgeschoven om later op zogenaamde 'werven' te bespreken.

Eindeloopbaan, volgehouden loonmatiging, het sociaal statuut van de zelfstandigen, het eenheidsstatuut arbeiders-bedienden, de invoering van het tijdsparen, de aanwezigheid van vakbonden in KMO's, een soepelere arbeidsorganisatie, een regeling voor overuren, het industrieel beleid en – last but not least – de financiering van de sociale zeker-

heid, het zijn allemaal thema's die op deze werven aan bod moeten komen en die hevige discussies zullen opleveren. Veiligheidshelmen dragen lijkt dus aangewezen.

Barbara Dessein
Steunpunt WAV

Noten

1. VBO, UNIZO, ACV, ABVV, ACLVB, UCM en Agrofront.
2. De volledige tekst met alle besluiten is te vinden op: <http://www.vandenbroucke.com/werkgelegenheidsconferentie.htm>. Ook verschillende andere artikels van het Open Forum gaan uitgebreider in op enkele thema's.